

Utenriksdepartementet holdt den 14. Juni 2010 møte i samarbeidsorganet for Regjeringens handlingsplan for gjennomføring av FNs Sikkerhetsrådsresolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet.

Samarbeidsorganet møtes for gjensidig utveksling av informasjon, kunnskap og erfaringer. Organet består av forskningsinstitusjoner, frivillige organisasjoner, berørte direktorater og det interdepartementale utvalget. Årets første møte ble åpnet av statssekretær Gry Larsen.

Del 1: Ti år med 1325 - Hvordan sikre kvinners fullverdige deltakelse i internasjonal fred og sikkerhet?

Innledning ved statssekretær Gry Larsen:

Larsen oppfordret sivilt samfunn til å gi innspill til regjeringens politikk og prioriteringer fram mot tiårsmarkeringen av resolusjon 1325 samt årene framover. Sikkerhetsrådsresolusjon 1325 og tilhørende resolusjoner om kvinner, fred og sikkerhet (1820, 1888, 1889) er høyt prioritert i regjeringens utenrikspolitikk, og er eksplisitt omtalt i Soria Moria II. Hun fremhevet følgende fire grunner for styrket innsats:

- Kvinner har rett til å delta på lik linje med menn, og kvinners deltakelse er avgjørende for bærekraftig og varig fred.
- Erfaringsmessig ett av de områdene er nødt til å ha kontinuerlig fokus på.
- Internasjonalt og nasjonalt har en del blitt oppnådd, men mye mer kan gjøres for å øke implementeringen av resolusjonene om kvinner, fred og sikkerhet.
- 2010 representerer et viktig veiskille i dette arbeidet, hvor det må tas stilling til vår innsats.

Internasjonalt går implementeringen sakte delvis grunnet manglende overvåknings- og rapporteringsmekanismer. Et steg i riktig retning er utarbeidelsen av globale indikatorer for å måle implementeringen av SR 1325.

Nasjonalt har mye bra blitt gjort, men innsatsen kan ytterligere spisses og økes. Det vil bli utarbeidet en egen strategi for å styrke innsatsen nasjonalt. Den vil lanseres samtidig med tiårsmarkeringen for SR 1325 i Oslo.

Områder som anses som viktige er:

- Deltakelse og representasjon av kvinner i alle faser av konfliktløsning -, fred - og forsoningsprosesser, som utgjør kjernen i SR 1325. Ett område Norge kan løfte er kvinners deltakelse i fred - og forsoningsprosesser.
- Sikkerhetssektoren:
  - Kapasitetsbygging og opplæring i forsvaret;
  - Menn må være våre endringsagenter
  - Norge som pådriver innen internasjonale organisasjoner, som f. eks. NATO.
- Justissektoren: fortsette å styrke rekrutteringen av kvinner til internasjonale operasjoner og arbeide for et integrert kjønnsperspektiv og opplæring, inkludert opplæring av politi i land i Sør som bidrar med sivilt personell til fredsoperasjoner.

- Seksualisert vold: viktig at dette behandles som et sikkerhetsspørsmål på agendaen til sikkerhetsrådet. Følgende prioriteres:
  - Bekjempelse av straffefrihet
  - Fremme holdningsendringer hos menn
  - Utarbeide retningslinjer i regi av forsvaret for hvordan militært personell kan beskytte sivile mot seksualisert vold.
  - Bidra til å styrke FNs innsats på dette området, både i de militære og sivile delene av fredsoperasjoner.

For å styrke dette arbeidet, må man få med en ny generasjon med aktivister, hvor det vil være viktig å mobilisere gutter, og sørge for at denne innsatsen ikke "bare" blir et spørsmål kvinner er opptatt av.

Hovedtrekk fra innspillene til deltakerne:

- Implementering utgjør fremdeles den største utfordringen.
- Viktig med deltakelse og representasjon av kvinner på alle nivå og i alle faser av konfliktforebygging, konfliktløsning, fred- og forsoningsprosesser, fredsbygging, osv.
- Kvotering av kvinner bør vurderes som et mulig virkemiddel for økt deltakelse.
- Seksualisert vold er og skal behandles som et sikkerhetsspørsmål.
- Behov for å underbygge lokalt eierskap.
- Viktig med støtte av endringsaktører, deriblant kvinneorganisasjoner på grasrotnivå og religiøse ledere. Men i konfliktområder oppleves det som vanskelig å nå kvinneorganisasjoner.
- Finne måter å fremme synspunkter og erfaringer til grasrotkvinner og aktivister.
- Menn bør inkluderes og involveres i mye høyere grad. Viktig å jobbe med holdninger og få menn til å påvirke andre menn.
- Innsats rettet mot holdningsendring av både menn og kvinner er viktig.
- Advare mot idealisering av kvinner.
- Manglende tilgang til langsiktig støtte for forskermiljøet, som til dels skyldes manglende langsiktig støtte fra Forskningsrådets. Departementene oppfordres derfor til å bidra til økt tilgang til flerårig støtte til forskning på temaet.
- Mer strategisk tenkning ønskes om hva Norge kan gjøre på ulike nivåer - fra politisk ledelse til grasrota.
- Norge har og bør fortsette å støtte utarbeidelse av nasjonale handlingsplaner i Sør.
- Viktig å integrere kjønnsperspektiv i arbeidet med sårbare stater og i post-konflikt situasjoner.

Del 2: Arbeidsseminar om utvikling av annekts/strategi til handlingsplanen for SR 1325 for perioden 2010 – 2012

Introduksjon og departementenes prioriteringer v/ Hilde Klemetsdal, UD:

Andre del av programmet var et arbeidsseminar med sikte på å videreutvikle den norske handlingsplanen for 1325, i form av en strategi. Forslaget om å utvikle et annekts til handlingsplanen – en ny strategi - kom opprinnelig fra sivilt samfunn, og bunnet i et ønske

om mer konkrete målsetninger, mer synlige ansvarsforhold samt økt ansvarliggjøring. Dette seminaret var et første steg i prosessen med å utvikle strategien.

Historikk og "lessons learned" v/ PRIO, Torunn Tryggestad:

I 2006 ble ny regjering valgt, og dette førte til at kvinner ble løftet frem i Soria Moria I. Det ble besluttet å utvikle en norsk handlingsplan for implementering av SR 1325. I november 2005 gav utenriksdepartementet Helga Hernes og Torunn L. Tryggestad (begge PRIO) i oppdrag å utforme handlingsplanen, med støtte fra Siri Johansen i UD. Frist for ferdigstilling og lansering ble satt til 8. mars 2006. Arbeidet ble ikke formelt påbegynt før 1. januar 2006. Under utarbeidelsen av handlingsplanen ble sivilt samfunn invitert til møter samt bedt om skriftlige innspill. Handlingsplanen ble ikke sendt på høring til sivilsamfunns organisasjoner grunnet den stramme tidsrammen, samt at planen ble presentert som regjeringens handlingsplan - ikke en nasjonal handlingsplan. Handlingsplanen var ment som et overordnet rammeverk for utvikling av mer spesifikke prioriteringer i berørte departement (inkludert etablering av et kontaktpunkt i hvert departement). En gjennomgående utfordring har vært manglende kontinuitet blant ansatte med spesielt ansvar for oppfølging av handlingsplanen. Regjeringens innsats har vært avhengig av enkeltpersoner og personlig engasjement, og det har vært mangelfull strategisk tenkning. Noe kritikk har også vært rettet mot selve handlingsplanen, som blant annet at planen var for generell sett i forhold til måling av resultater. Internasjonalt har den norske handlingsplanen vært ansett som svært god, med en bredde som gir et rammeverk der det er mye å hente for utenlandske organisasjoner.

Utvikling av en strategi: Veien framover. V/ Sidsel Aas, konsulent for UD:

Sidsel Aas, konsulent fra Noref, har fått i oppdrag å utarbeide strategien med en tidsfrist på seks måneder. Sivilt samfunn oppfordres til å gi løpende innspill både muntlig og skriftlig frem til høringsutkastet på prioriteringer og mål som forventes å være klart innen utgangen av august.

Strategien ønskes i tillegg å gjøres relevant i forhold til globale prosesser, der den internasjonale debatten og utvikling av indikatorer på 1325 følges opp, og eventuelt inkluderes der det er relevant sett i forhold til en norsk kontekst.

Arbeidet med strategien vil også trekke på erfaringer fra andre land. I Nederland har de evaluert sin plan, mens Sverige har oppdatert sin plan. Sierra Leone lanserte nylig egen nasjonal handlingsplan, og er det eneste landet i sør med nasjonale budsjettlinjer for oppfølging av planen.

I oktober vil høringsrundene avsluttes. I arbeidet med strategien oppfordres sivilt samfunn til å komme med eksempler fra felt på best practices lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Herunder er det sentralt med bredere eierskap, hvor bl.a. Diasporaen bør inkluderes mer.

Hovedtrekk fra innspill til strategien:

Før møtet ble deltakere bedt om å velge ut to-tre mål som burde tas med videre i strategien under hvert av de tre kapitlene i planen: 1) Internasjonal innsats og fredsoperasjoner, 2) Konfliktforebygging, fredsmekling, fredsbygging, og 3) Beskyttelse og menneskerettigheter. I tillegg ble det bedt om forslag til maks fem prioriteringer som burde inngå i strategien. Nedenfor følger en kort oppsummering av innspill:

- For bedre implementering er det behov for mer konsentrert og spisset innsats innen noen utvalgte områder.
- Det er behov for mer forskning og mer sikker kunnskap. Enighet blant både forskere og organisasjoner om at mer støtte bør gis forskermiljøene. Behov for tettere samarbeid mellom forskere og sivilt samfunn, f.eks. gjennom følgeforskning.
- Behov for mer ressurser og kompetanse dersom målene skal oppnås.
- Mer langsiktig og planmessig innsats trengs for å øke kvinners deltakelse i fredsprosesser. Norges rolle i dette bør fremgå tydeligere, og strategien bør være konkret på hvordan Norge skal bidra til økt rekruttering.
- Viktig med langsiktig og strategisk innsats for å dyrke fram flere kvinnelige fredsmeklere.
- Det bør tydeliggjøres hvordan institusjonelle rammeverk vil følges opp i sikkerhetsrådet.
- For nasjonal implementering er det viktig med effektive justis- og sikkerhetssektorer.
- Sivilt samfunn har et bredt kontaktnettverk som kan benyttes i større grad.
- Sivilt samfunn har behov for styrket opplæring av eget personell på SR 1325, representasjon av kvinner på administrativt ledelsesnivå, samt samarbeid på tvers av organisasjoner og nettverk.
- Kontaktpunktene i departementene bør være lettere tilgjengelig for sivilt samfunn. Ansvar for 1325 må løftes til ledernivå.
- Behov for mer langsiktig samarbeid med utdanningsinstitusjoner på kompetansebygging innen holdningsendringer.
- Viktig å bygge langsiktige institusjonelle partnerskap med lokale aktører
- Departementene bør presisere hva som forventes av norske organisasjoner i kravene om 1325-rapportering i tilskuddsbrevene.
- En mer felles, helhetlig og strategisk tilnærming fra sivilt samfunn behøves.
- Fremdeles vanskelig å straffeforfølge forbrytelsen seksualisert vold til tross for sterkt internasjonalt rammeverk.